

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapostoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016. ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ
Τῶν ἐν Ἄλλοις Πατέρων ἡμῶν Γρηγορίου, Ἐπισκόπου Νύσσης,
καί Δομετίανου, Ἐπισκόπου Μελιτίνης.
ἔτος 9^ο Τεύχος 370

Κυριακή Μετά τα Φώτα

Ζούμε στον απόηχο της μεγάλης εορτής της Θείας Επιφανείας του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, και η Ευαγγελική περικοπή που αναγνώσαμε σήμερα μας μιλάει για την αρχή του κηρύγματος του Χριστού, λίγο μετά την Βάπτισή Του. Ένας στίχος λοιπόν από την περικοπή μας μεταφέρει μια προφητεία του Προφήτου Ησαΐα, που λέει: “Ο λαός

ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καί τοῖς καθημένοις ἐν σκότει καί σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς”. (Ματθ. 4, 16) Αναφέρεται εδώ ο Προφήτης σε ολόκληρη την ανθρωπότητα, η οποία καθόταν όχι σε κάποιο αισθητό σκοτάδι, αλλά στο σκοτάδι που προέρχεται από την πλάνη και την ασέβεια. Γι’ αυτό και τονίζει στη συνέχεια αυτό το νοητό σκοτάδι αποκαλώντας το ‘σκιά θανάτου’. Πράγματι, από τη στιγμή που ο άνθρωπος εγκατέλειψε τον Θεό και εκδιώχθηκε από τον Παράδεισο, σιγά – σιγά, σταδιακά, άρχισε να βυθίζεται σε ένα πνευματικό σκότος. Θέλησε να στηριχτεί στις δικές του δυνάμεις και γνώσεις, αρνήθηκε τον Θεό, τον λησμόνησε, και απώλεσε την εσωτερική πηγή του φωτός και της γνώσεως. Αν παρατηρήσουμε την εποχή κατά την οποία έκανε την εμφάνισή του ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, θα διαπιστώσουμε παντού να κυριαρχεί το πνευματικό και ηθικό σκοτάδι.

Ο Θεός είχε αντικατασταθεί από τα ποικίλα είδωλα, τα υλικά αγαθά, τις εφάμαρτες ηδονές και απολαύσεις. Το πολιτειακό σύστημα, σεσαθρωμένο δημιούργημα της ρωμαϊκής ματαιοδοξίας, προέβαλε και ελάτρευε ως υπέρτατο άρχοντα και θεό το πρόσωπο του αυτοκράτορα. Η Φιλοσοφία είχε εκπέσει και μετατραπεί σε μια στείρα σοφιστεία, που

παραθεωρούσε την αλήθεια, την δικαιοσύνη, την αληθινή σοφία. Η κοινωνία βρισκόταν σε άθλιο επίπεδο, το ανθρώπινο πρόσωπο δεν είχε αξία, η γυναίκα θεωρούνταν πράγμα, res, η δουλεία αποτελούσε φυσικό φαινόμενο. Ακόμα και ο περιούσιος λαός του Θεού, ο ισραηλιτικός, είχε απομακρυνθεί από το φως της αληθείας, γι' αυτό και δεν αποδέχθηκε τον Χριστό. Αυτό το πνευματικό σκοτάδι ήταν τόσο πυκνό, που ο ευαγγελιστής θέλοντας να το τονίσει το αποκαλεί 'σκιά θανάτου'. Ήταν τόσο πυκνό, που οι άνθρωποι δεν μπορούσαν πλέον να βαδίσουν σ' αυτό. Μόνο κάθονταν μέσα σε αυτό το απόλυτο σκότος, απελπισμένοι από τις μάταιες προσπάθειές τους να απαλλαγούν από αυτό. Μέσα σ' αυτή την έσχατη κατάπτωση 'φως ανέτειλλεν', ο νοητός ήλιος της δικαιοσύνης, ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, και όλος αυτός ο λαός ο απελπισμένος 'είδε φως μέγα', το νοητό φως, το αληθινό φως, το φως της αληθείας και της γνώσεως του Θεού.

Μέσα από το σωτήριο έργο του Κυρίου μας αρχίζει να ανατέλλει η ελπίδα της σωτηρίας, η προοπτική του απεγκλωβισμού από τα πάθη, η ανάσα της συγγνώμης, η ανακούφιση της αποκατάστασης, η αγαλλίαση της άπειρης αγάπης του Θεού, της χωρίς όρια και φραγμούς. Γι' αυτό τον λόγο και η προχθεσινή Εορτή ονομάζεται Θεοφάνεια και Φώτα, επειδή δηλαδή με την Βάπτισή του Χριστού φανερώνεται στον κόσμο η τρισυπόστατη Θεότητα, ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιον Πνεύμα, και γίνεται αυτή η ημέρα η απαρχή του σωτηρίου κηρύγματος του Χριστού στον κόσμο. Έχουν περάσει δύο χιλιάδες χρόνια από την εποχή εκείνη που ο Θεός φανερώθηκε εν σαρκί και μας προσέφερε το Φως της εν Χριστώ Ζωής. Εντούτοις παρατηρούμε και σήμερα να κυριαρχεί το σκοτάδι της αγνωσίας του Θεού, και της αμαρτίας. Δεν είναι λίγοι οι αδελφοί μας, ακόμα και κάποιοι χριστιανοί, που ζουν στην πλάνη και την ασέβεια. Και αυτό το φαινόμενο οι εχθροί της πίστεώς μας θέλησαν να το χρεώσουν στο πρόσωπο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και στην αγία μας πίστη, και να δείξουν ότι τάχα απέτυχαν του σκοπού τους. Ας προσέξουμε, όμως, μια λεπτομέρεια: όπως ο φυσικός ήλιος λάμπει, αλλά δεν μπορεί να φωτίσει το εσωτερικό των οικημάτων αν δεν ανοίξουμε τις πόρτες και τα παντζούρια, έτσι και ο νοητός ήλιος, ο Κύριος και Θεός μας, με τον ερχομό Του στον κόσμο ανέτειλλε το ανέσπερο φως της Βασιλείας Του, αφήνοντας εμάς, μέσα από την ελεύθερη βούληση και απόφασή μας,

να αποδεχθούμε τον Θείο φωτισμό και να κινηθούμε προς Αυτόν, την πηγή του φωτός και της δικαιοσύνης. Αυτό άλλωστε είναι και το νόημα όλων των εορτών που εορτάσαμε κατά την διάρκεια του Αγίου Δωδεκαημέρου: η φανέρωση του Θείου φωτός στη ζωή μας και η προσωπική του καθενός μας προσέγγιση και τελείωση εν Χριστώ.

Και μάλιστα με τρόπο που σέβεται την ελευθερία του ανθρώπου και προϋποθέτει τη δική μας συναίνεση και αποδοχή, τη δική μας συμμετοχή. Αρκεί να σηκωθούμε από το σκοτάδι της απελπισίας και να κινηθούμε προς το Φως της ζωής και της αληθείας, που είναι ο ίδιος ο Χριστός.

π. Χερουβείμ Βελέτζας

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Ο Άγιος Γρηγόριος γεννήθηκε στη Νεοκαισάρεια του Πόντου το 332 μ.Χ. και ήταν αδελφός του Μεγάλου Βασιλείου. Παίρνει την ίδια μόρφωση με τον μεγάλο του αδελφό, ξεχωρίζει δε κι αυτός για την ευφυΐα του, την επιμέλεια του και την φιλοσοφικότητα ιδιοφυΐα του και είχε χειροτονηθεί αναγνώστης.

Ο Γρηγόριος νυμφεύεται τη Θεοσέβεια, (πραγματικά αγία γυναίκα), που γρήγορα την αρπάζει ο θάνατος. Ισχυρός χαρακτήρας καθώς ήταν, δεν απελπίζεται, και στα σαράντα του χρόνια γίνεται επίσκοπος Νύσσης (σήμερα Νεμσεχίρ), μιας κωμοπόλεως της Καπαδοκίας. Οι Αρειανοί, όμως, του έφεραν μεγάλες ενοχλήσεις. Αντιλαμβανόμενοι, ότι στο πρόσωπό του η αίρεσή τους θα είχε σπουδαιότατο πολέμιο, σχεδίασαν να τον εξοντώσουν. Τον κατηγορήσαν λοιπόν, ότι εξελέγη Επίσκοπος αντικανονικά και σφετερίσθηκε χρήματα της Εκκλησίας. Τις κατηγορίες υπέβαλε κάποιος με το όνομα Φιλόχαρης, όργανο των Αρειανών, προς τον διοικητή του Πόντου Δημοσθένη, προς τον οποίο ο Μέγας Βασίλειος έγραψε και επιστολή. Για την κατηγορία της καταχρήσεως παρακάλεσε να γίνει ο έλεγχος για να δειχθεί η συκοφαντία, για την αντικανονική χειροτονία λέγει ότι η ευθύνη είναι δική του, διότι αυτός χειροτόνησε και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι σωστό να δικάσει επί της υποθέσεως αυτής σύνοδος Επισκόπων, των οποίων η εκκλησιαστική θέση δεν ήταν σε κανονική τάξη.

Η επίκληση του Βασιλείου απέβη άκαρπη. Ο αυτοκράτορας

Ουάλης ήθελε να αποφευχθεί το θέμα. Το 376 μ.Χ. ο Γρηγόριος καθαιρείται ερήμην από σύνοδο Αρειανών Επισκόπων του Πόντου και της Γαλατίας. Και ο Γρηγόριος, καταδιωκόμενος, αναγκαζόταν να πλανάται και να κρύβεται. Η περιπέτεια έληξε τον Αύγουστο του έτους 378 μ.Χ., όταν απέθανε ο Ουάλης. Ο Γρηγόριος επανήλθε στη Νύσσα, όπου του επιφυλάχθηκε θριαμβευτική υποδοχή.

Κατά το φθινόπωρο του 379 μ.Χ. έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Αντιόχειας, η οποία συνήλθε ιδίως για την αίρεση του Απολλιναρίου. Ο Απολλινάριος, ερμηνεύοντας κατά γράμμα χωρίο της Αγίας Γραφής (κατά Ιωάννη α' 14), υποστήριζε ότι ο Θεός Λόγος έγινε σάρκα, όχι σάρκα και ψυχή. Αρνήθηκε τον ανθρώπινο νου, την ανθρώπινη ψυχή και θέληση του Ιησού Χριστού ως στοιχεία διασπαστικά της ενότητός Του και αντίθετα προς την τελειότητά Του και αντικατέστησε τα στοιχεία αυτά με τη θεία επενέργεια. Δίδασκε, δηλαδή, στην ουσία, ότι ο Ιησούς Χριστός δεν είναι τέλειος Θεός ούτε τέλειος άνθρωπος. Πολλοί νόμιζαν ότι ο Απολλινάριος δέχθηκε την επίδραση της πλατωνικής και νεοπλατωνικής φιλοσοφίας, αλλά το πιθανότερο είναι, καθώς πιστεύει ο Γρηγόριος Νύσσης, ότι αφετηρία στη χριστολογική του διδασκαλία είναι χωρίο επιστολής του Αποστόλου Παύλου (προς Θεσσαλονικείς Α', ε' 23). Στη Σύνοδο ο Άγιος ανασκεύασε τις κακόδοξες θεωρίες του Απολλιναρίου. Επίσης, η Σύνοδος του ανέθεσε αποστολή για την Εκκλησία της Βαβυλωνίας και με την ευκαιρία αυτή επισκέφθηκε και τους Αγίους Τόπους.

Ο Θεός τον αξιώνει επίσης, να γίνει το κυριότερο όργανο Του στη Β' Οικουμενική σύνοδο, το 381 μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη, και κατατροπώνει στην κυριολεξία τους πνευματομάχους του Μακεδονίου, με «... τη μάχαιρα που δίνει το Πνεύμα και η οποία είναι ο λόγος του Θεού» (Προς Έφεσίους στ' 17). Στις συζητήσεις εκείνες, ο Γρηγόριος ο Νύσσης τόσο πολύ είχε διακριθεί, ώστε ονομάστηκε «Πατήρ Πατέρων και Νυσσαέων Φωστήρ». Ο δε Μέγας Θεοδόσιος τον ονόμασε στύλο της Ορθοδοξίας. Πέθανε ειρηνικά, αφού άφησε πολύ αξιόλογα έργα: ερμηνευτικά, δογματικά, κατηχητικά, λόγους ηθικούς, εορταστικούς, εγκωμιαστικούς, επιταφίους και έναν επιμνημόσυνο στον αδελφό του Μέγα Βασίλειο.